

Спеціалізованій вченій раді Д 26.059.04  
Національного транспортного університету

## ВІДГУК

**Офіційного опонента доктора економічних наук, професора**

**Парубець Олени Миколаївни**

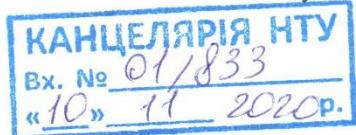
**на дисертаційну роботу Комчатних Олени Вікторівни**

**на тему: «Оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-  
логістичного підприємства»,**

**подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук  
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами  
(за видами економічної діяльності)**

**Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,  
планами, темами**

Транспортно-логістичні перевезення в умовах посилення конкуренції на ринку транспортних послуг потребують впровадження нових інноваційних підходів до розвитку підприємств, що їх здійснюють. Пошук оптимальних напрямів взаємодії транспортно-логістичних підприємств із споживачами транспортних послуг потребує впровадження перевізниками новітніх технологій для забезпечення підвищення якості послуг, що надаються. Враховуючи сучасний стан матеріально-технічної бази, ступінь зношення основних засобів транспортно-логістичних підприємств, погіршення фінансово-економічних результатів їх діяльності та дефіцит фінансових ресурсів, власних коштів на впровадження інноваційних змін не вистачає. Впровадження технологічних перетворень в умовах зростання невизначеності та ризику потребує, перш за все, оцінки інноваційного потенціалу



транспортно-логістичних підприємств і прийняття на її основі виважених рішень стосовно інноваційного оновлення діяльності таких підприємств.

Мета, завдання, предмет і об'єкт дослідження, положення наукової новизни і висновки дисертації є логічно взаємопов'язаними та відображають головний зміст роботи. Виходячи з цього, тема присвячена питанням розробки методики оцінювання інноваційного потенціалу вітчизняних транспортно-логістичних підприємств є актуальну і своєчасною та має наукове і практичне значення.

Актуальність теми дисертації Комчатних О. В. підтверджується тим, що її основні положення і результати були використані при виконанні науково-дослідних робіт кафедри «Економіка» Національного транспортного університету за темами: «Ринкові відносини і підприємництво» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2014-2015 рр.); «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2016-2019 рр.).

### **Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації**

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи Комчатних О. В. базуються на застосуванні фундаментальних положень економічної теорії, сучасних концепцій інноватики, нормативно-законодавчих актах України, статистичних матеріалах, звітності транспортно-логістичних підприємств, а також ресурсах Інтернету та результатів особистих досліджень здобувачки. В роботі використано значний масив наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених (спісок використаних джерел складає 254 позицій), цитування та визначення інших авторів підкріплені відповідними посиланнями.

Для досягнення мети, вирішення поставлених завдань, обґрунтування положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, а саме: діалектичний, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, теоретичного

узагальнення; порівняльного та структурно-логічного аналізу; статистико-економічного та графічного аналізу, бальних оцінок; кластерного аналізу; імітаційного моделювання, анкетування, формалізації та логічного узагальнення результатів, що дало змогу Комчатних О. В. вирішити поставлені завдання та обґрунтувати отримані результати.

Достовірність та обґрунтованість зроблених висновків та рекомендацій визначаються сукупністю наведених в дисертаційній роботі Комчатних О. В. кінцевих наукових результатів, які були представлені та схвалені на двадцяти п'яти міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

### **Практична цінність положень, результатів та висновків дисертаційної роботи**

Науково-практична цінність дисертаційної роботи Комчатних О. В. підтверджується використанням її основних положень і рекомендацій в діяльності Асоціації «Український Логістичний Альянс» (довідка про практичну цінність №48/1 від 28.03.2019 р.), транспортно-логістичних підприємств України – ПрАТ «Транспортно-експедиційний комбінат «Західукртранс», ПАТ «Київська виробнича компанія «РАПІД», ПАТ «Абтобаза №1».

Результати дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі Національного транспортного університету при викладанні дисциплін «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Оцінка потенціалу підприємства», «Інноваційний розвиток підприємства» (акт впровадження №580/08-20 від 01.03.2019 р.).

### **Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій**

Наукова новизна результатів дослідження полягає у вирішенні проблеми активізації інноваційного розвитку транспортно-логістичних підприємств на основі поглиблення теоретичних основ та розроблення методичних і практичних рекомендацій щодо формування стратегічних завдань, заходів та інструментів їх реалізації відповідно до якісних характеристик профілю інноваційного потенціалу названих підприємств.

Дисертаційна робота Комчатних О. В. побудована за класичним принципом і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано значущість та актуальність теми дослідження, зв'язок роботи з науковими темами, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт, сформульовано наукову новизну і практичне значення отриманих в дисертаційній роботі результатів (с. 28-36).

У першому розділі «Теоретичні основи оцінювання інноваційного потенціалу транспортного підприємства» на основі аналізу та узагальнення теоретичних положень дисертанткою досліджено економічну сутність (с.40-45), класифікацію (с.46-50) та виявлено закономірності, притаманні інноваціям транспортних послуг (с. 51-53); наведено потенційні джерела інновацій в транспортній сфері (с. 54-55).

Систематизовані підходи до визначення сутності інноваційного потенціалу підприємства, який на думку дисертантки поділяється на цільовий, ресурсний, результативний, ресурсно-результативний та системний (с. 59-60).

Побудовано схему формування інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства, зазначено, що такий потенціал є органічною складовою системи вищого рівня – загальноекономічного потенціалу підприємства (с. 66-67). Виокремлено і обґрунтовано внутрішні і зовнішні фактори, що здійснюють безпосередній вплив на інноваційний потенціал транспортно-логістичного підприємства (с. 70-73).

Здобувачкою проведено порівняльний аналіз методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, виявлено їх переваги і недоліки, обґрунтовано неможливість застосування більшості існуючих методичних підходів до транспортно-логістичних підприємств, враховуючи специфічні особливості їх діяльності (с. 86-88).

У другому розділі «Сучасний стан інноваційного потенціалу транспортних підприємств України» на основі результатів діяльності 56 інноваційно-активних підприємств, що спеціалізуються на транспортній

логістиці у сфері автоперевезень, дисертантою було проведено розподіл підприємств-респондентів за розміром та за географією вантажоперевезень (с. 119-120), досліджено напрями та витрати зазначених підприємств на інноваційну діяльність, зокрема на логістичні інновації (с. 121-125), виявлено основних партнерів з інноваційної співпраці та проведено ранжування факторів, що перешкоджали інноваційній діяльності підприємств-респондентів (с. 128).

Запропонована Комчатних О. В. модель компонентного оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства дає змогу оптимізувати та підвищити ефективність управління таким потенціалом на основі врахування вхідних параметрів, завдяки яким формується перелік подій та процесів; внутрішніх параметрів, які є необхідними для проведення безпосереднього оцінювання; вихідних параметрів, що характеризують отримані результати (с. 130-132).

Заслуговує на увагу розроблена авторкою методика оцінки системи первинних потенціалоутворюючих показників та їх критеріальних нормативних значень для оцінки виробничо-технологічної, фінансової, кадрової, науково-технічної, організаційно-управлінської і маркетингової складових інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства (с. 134-146).

У третьому розділі «Організаційно-економічні засади оцінювання інноваційного потенціалу підприємств транспортної логістики» проведено кластерний аналіз, що дозволило виділити кількісні та якісні характеристики профілю інноваційного потенціалу та визначити стратегічні альтернативи інноваційного розвитку транспортно-логістичних підприємств (с. 152-168).

Встановлено, що ефективне управління транспортно-логістичним підприємством передбачає вміння управляти його інноваційним розвитком і потребує розробки якісних характеристик профілю інноваційного потенціалу такого підприємства (с. 169-173).

Запропонована дисертанткою матриця альтернатив інноваційних стратегій для транспортно-логістичних підприємств дозволяє виявити закономірність між їх інноваційною активністю та рівнем інноваційного потенціалу (с. 186-187).

### **Повнота викладення основних результатів дослідження в опублікованих працях**

Результати дисертаційної роботи Комчатних О. В. достатньо повно висвітлені у опублікованих наукових працях. За результатами дисертаційної роботи опубліковано 46 наукових праць, у тому числі: 1 розділ в монографії, 20 статей, з яких 13 одноосібних, а також 25 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій, з яких 2 у співавторстві.

Публікації дисерантки мають широку географію не тільки в Україні, але і в інших країнах (Молдова, Білорусь). Аналіз опублікованих наукових праць Комчатних О. В. дозволяє зробити висновок про повноту викладення основних наукових положень її дисертаційної роботи. Кількість публікацій є достатньою для ознайомлення наукової спільноти з результатами дисертації та відповідає вимогам МОН України щодо здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

### **Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації**

Позитивно оцінюючи отримані в дисертаційній роботі наукові результати, необхідно звернути увагу на окремі дискусійні моменти та висловити деякі зауваження:

1. В процесі дослідження авторкою дисертації були використані поняття «транспортне підприємство», «підприємство транспортної логістики», «транспортно-логістичне підприємство», що ускладнює сприйняття роботи, оскільки є незрозумілими критерії, на основі яких зроблено такий поділ підприємств.

2. Серед наведених на рис. 1.4. (с. 70) факторів, що впливають на інноваційний потенціал транспортно-логістичного підприємства не зазначені

інфраструктурні та інформаційні, які впливають на розвиток ефективної взаємодії перевізників зі споживачами транспортних послуг.

3. Досліджаючи інноваційний потенціал транспортно-логістичних підприємств та його складові доцільним було б дослідити (с.56-64) напрямки Національної транспортної стратегії України до 2030 р. стосовно інноваційного розвитку транспортної галузі, прискорення і забезпечення своєчасної доставки пасажирів та вантажів завдяки розвитку логістики.

4. В пункті 2.2. (с. 109-128) дисертаційної роботи відсутній аналіз світового досвіду, зокрема країн Європейського Союзу стосовно оцінки інноваційного потенціалу транспортно-логістичних підприємств і можливостей його застосування у вітчизняній практиці.

5. З наведених у таблиці 2.8. (с. 127) дисертаційної роботи даних незрозуміло, яким чином авторкою було проведено ранжування факторів, що перешкоджали інноваційній діяльності транспортно-логістичних підприємств і як визначалася їх бальна оцінка.

6. При побудові матриці альтернатив інноваційних стратегій для транспортно-логістичних підприємств (с. 186-187) не зазначені такі стратегії у випадку низького і критичного рівня інноваційного потенціалу транспортно-логістичних підприємств.

Незважаючи на наявність зауважень та дискусійних питань, вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, а скоріше свідчать про складність проблематики представленого дослідження та не зменшують теоретико-методичний і науково-практичний рівень дисертаційної роботи Комчатних О. В.

### **Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам.**

Дисертаційна робота Комчатних Олени Вікторівни на тему: «Оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства» є цілісним, логічним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Автореферат дисертації відображає усі наукові

положення, що виносяться на захист та у повному обсязі розкриває основні положення роботи.

За змістом, структурою, обсягом, якістю дослідження та оформлення, рівнем наукової новизни одержаних результатів дисертаційна робота відповідає паспорту спеціальності та вимогам пп. 9, 11, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами та доповненнями від 19.08.2015 р. № 656), а її авторка – Комчатних Олена Вікторівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

**Офіційний опонент:**

Доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри фінансів, банківської  
справи та страхування Національного  
університету «Чернігівська політехніка»

О. М. Парубець

. Підпис: д.е.н., проф. Парубець О. М.

**ЗАСВІДЧУЮ**

Проректор з наукової роботи Національного  
університету «Чернігівська політехніка»,  
д.е.н., професор, заслужений економіст України



В. Г. Маргасова